

[Knud Hertling.]

redegørelse, at man i den kommende tid vil satse meget på uddannelsessektoren og hele oplysningsvæsenet. Det bliver meget spændende at se, hvad ministeren agter at foretage sig i så henseende. Selve redegørelsen giver os ikke ret meget om, hvad ministeren konkret har i sinde at gøre; trods den lange tale må man med sorg konstatere, at ministeren ikke er særlig meddelsom.

Nu ved vi alle sammen, at der i dag er meget store problemer i den grønlandske børneskole. Den nye skolelov, som vi her i folketinget efter megen diskussion vedtog for et par år siden, er næppe brugbar i det lange løb. Kalkeringen, afskrivningen af den danske folkeskolelov er næppe nogen heldig løsning; dertil er forudsætningerne i Danmark og i Grønland trods alt alt for forskellige. Skoleinspektør Ingmar Egedes artikel i dagbladet Information i dag siger det meget klart: Pædagogerne føler sig svigtet af politikerne, men hvad værre er: denne skolelov synes ikke at være den rigtige løsning for det store flertal af de grønlandske børn.

Nogle af os, der forsøgte at forfægte disse synspunkter under behandlingen af denne skolelov, blev bogstavelig talt fejlet til side, ikke mindst fordi de grønlandske skolepædagoger på det tidspunkt ikke kunne blive enige om, hvad det rigtige var. Da følte politikerne sig svigtet af pædagogerne.

Men hvorom alting er, dette problem må nu ikke standses ved et ørkesløst slagsmål om, hvem der følte sig svigtet af hvem. Nu må tiden være inde til, at politikerne får et oplæg fra ministeriet for Grønland om hele skolesituationen i Grønland, for at vi hurtigst muligt kan tage hele problematikken op igen, men denne gang ud fra grønlandske forudsætninger. Jeg anmoder ministeren om at tage dette initiativ hurtigst muligt.

En ting er, at vi må have et nyt principielt oplæg om hele skolesituationen, en anden ting er samtidig, hvordan vi kan forsøge at løse aktuelle problemer. Lige netop nu har vi et aktuelt problem om anbringelse af de grønlandske unge, der søger 8. og 9. klasse. Også ministeren må vel indrømme, at vi i dag ikke kan skaffe de nødvendige faciliteter til disse klasser i selve Grønland, hvad der var at foretrække. Derfor må vi nødtvungent forsøge at skaffe muligheder for

denne fortsatte undervisning her i Danmark. Jeg ved, at vi i dag har brug for ca. 200 pladser til disse unge. Jeg vil meget gerne vide, hvad ministeren har gjort for at løse dette problem.

Desværre er taletiden for kort til, at jeg kan komme ind på flere punkter i ministerens redegørelse. Jeg er f. eks. uenig med ministeren i hans vurdering af hele koncentrationspolitikken, specielt med henblik på spørgsmålet om, med hvilken fart denne lokaliseringspolitik skal foregå. Jeg er også uenig i ministerens standsning af brugsforeningernes vækst i Grønland, og sådan kunne vi fortsætte.

Men inden jeg slutter, ville jeg gerne have stillet statsministeren — om han havde været til stede her i dag — det spørgsmål, hvad han eventuelt har at fortælle folketinget om de forhandlinger, han under sit besøg i USA eventuelt måtte have haft om de dansk-grønlandske forsvarsproblemer. Det er jo muligt, at Grønlandsministeren har fået orientering om disse samtaler, og da ville det være meget spændende at høre, hvad de gik ud på.

Henry Sørensen: De årlige investerings- og driftsudgifter i forbindelse med Grønland ligger jo efterhånden på et meget højt niveau, og man kan vel i dag anslå, at disse beløb tilsammen svarer til et tal på omkring 70.000 - 100.000 kr. pr. familie. Samtidig med denne udvikling på de sociale, tekniske og kulturelle områder, som disse investerings- og driftsudgifter giver udtryk for, er der sket en sådan opbygning af de organer, der står for denne udvikling, i form af Grønlandsministerium, landsråd, den kongelige grønlandske handel og Grønlands Tekniske Organisation, at man efterhånden er begyndt at tale om, at Grønland såvel politisk som administrativt er ved at nærme sig til at være noget af en stat i staten. Selv om dette nok er lidt overdreven, er det dog min faste overbevisning, at tanken om Grønland som en integrerende del af Danmark er noget nær en illusion. Dertil er alt, hvad der foregår på Grønland, for langt fra og for forskelligt fra dansk politik og administration.

Det er altså en moderne, specielt grønlandsk samfundsordning, som man nu er ved at føre de 40.000 grønlændere ind i, uden at man overhovedet har svar på det